

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KELIŲ TRANSPORTO
K O D E K S A S**

1996 m. lapkričio 19 d. Nr. I-1628
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Kodekso paskirtis

Kelių transporto kodeksas reguliuoja keleivių, bagažo, krovinių ir pašto siuntų vežimų organizavimą ir vykdymą, vežimų valstybinį valdymą ir kontrolę, atsakomybę už turtinę žalą, taip pat draudimą.

2 straipsnis. Kelių transportas ir kelių transporto priemonės

1. **Kelių transportas** – sudėtinė Lietuvos Respublikos ūkio ir socialinės infrastruktūros dalis, susijusi su keleivių ir krovinių vežimu keliais.

2. Kelių transporto priemonės skirstomos į keleivines ir krovines.

3. Keleivinėms transporto priemonėms priskiriamos motorinės ir elektrinės transporto priemonės, sukonstruotos, pritaikytos ir naudojamos keleiviams vežti keliais. Tai autobusai, troleibusai, lengvieji automobiliai.

4. **Autobusas** – motorinė transporto priemonė, skirta vežti žmonėms bei bagažui ir turinti daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas įskaitant vairuotojo vietą.

5. **Troleibusas** – autobusas, varomas kontaktiniu tinklu tiekama elektros energija.

6. **Lengvasis automobilis** – motorinė transporto priemonė, skirta vežti keleiviams bei bagažui ir turinti ne daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas įskaitant vairuotojo vietą. Lengvasis automobilis, turintis jame įrengtą taksometrą, vadinamas lengvuoju automobiliu – taksi.

7. Krovinėms transporto priemonėms priskiriamos motorinės transporto priemonės ar jų junginiai (sąstatai), sukonstruoti, pritaikyti ir naudojami kroviniams vežti keliais. Tai kroviniai automobiliai, priekabos ir puspriekabės.

8. **Krovininis automobilis** – motorinė transporto priemonė, skirta vežti krovinius, vilkti priekabas ar puspriekabas. Traktoriai ir savaeigės (visureigės) mašinos nelaikomi krovininiais automobiliais.

9. **Priekaba** – transporto priemonė, kurią velka motorinė transporto priemonė.

10. **Puspriekabė** – su motorine transporto priemone sukabinta priekaba, kurios masės ir krovinio masės dalis tenka motorinei transporto priemonei.

11. Kelių transporto priemonės gali būti pritaikytos ir naudojamos tiek keleiviams, tiek kroviniams vežti.

3 straipsnis. Kelių transporto objektų nuosavybė

1. Kelių transporto priemonės, autobusų stotys ir stotelės, krovinių vežimo stotys (terminalai), tiesiogiai su jais susiję pastatai ir įrenginiai nuosavybės teise gali priklausyti Lietuvos valstybei, savivaldybėms, Lietuvos Respublikos ir užsienio fiziniams bei juridiniams asmenims, užsienio valstybėms.

2. Valstybinės reikšmės keliai išimtinę nuosavybės teise gali priklausyti tik Lietuvos valstybei. Vietinės reikšmės keliai nuosavybės teise gali priklausyti Lietuvos Respublikos piliečiams, savivaldybėms.

3. Už važiavimą automagistralėmis, taip pat keliais, kurie nutiesti koncesijos pagrindais, gali būti nustatytas mokestis. Mokesčio tarifas ir jo mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

4 straipsnis. Kelių transporto valstybinis valdymas

1. Kelių transporto valstybinį valdymą vykdo Susisiekimo ministerija ir savivaldybės.
2. Susisiekimo ministerija pagal savo kompetenciją leidžia savivaldybėms, fiziniams ir juridiniams asmenims privalomus teisės aktus, reguliuojančius kelių transporto veiklą ir keleivių bei krovinių vežimą.
3. Savivaldybės valdo ir organizuoja keleivių vežimą vietinio susisiekimo maršrutais ir lengvaisiais automobiliais – taksi, pagal savo kompetenciją leidžia vežėjams privalomus teisės aktus.

5 straipsnis. Kelių transporto teisės aktai

Kelių transporto santykius reguliuoja šis kodeksas, Lietuvos Respublikos įstatymai bei kiti teisės aktai, tarptautinės sutartys.

6 straipsnis. Tarptautinės sutartys

Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatytos kitokios taisyklės negu tos, kurias nustato kelių transporto vežimus reguliuojantys Lietuvos Respublikos teisės aktai, tai taikomos tarptautinių sutarčių taisyklės.

ANTRASIS SKIRSNIS VEŽIMŲ ORGANIZAVIMAS

7 straipsnis. Vežimų organizavimo sąvoka

1. **Vežimų organizavimas** – teisinių santykių ir techninių sąlygų tarp keleivio, krovinio ar bagažo siuntėjo, gavėjo ir vežėjo nustatymas.
2. **Vežėjas** – įmonė, įregistruota įstatymų nustatyta tvarka ir turinti teisę vežti keleivius, krovinius bei bagažą.

8 straipsnis. Licencija (leidimas) verstis vežimais

1. Verstis keleivių vidaus vežimais ir keleivių bei krovinių tarptautiniais vežimais už atlyginimą gali įmonės, turinčios licenciją (leidimą) verstis vežimais, kai:
 - 1) keleiviai vežami lengvaisiais automobiliais, kurie naudojami kaip lengvieji automobiliai – taksi arba vežioja keleivius reguliariais reisais;
 - 2) keleiviai vežami autobusais;
 - 3) kroviniai vežami kelių transporto priemonėmis, kurių keliamoji galia, įskaitant priekabą, didesnė kaip 3,5 tonos arba bendroji masė didesnė kaip 6 tonos.
2. Licenciją (leidimą) verstis keleivių vežimais tolimojo susisiekimo maršrutais ir keleivių bei krovinių tarptautiniais vežimais išduoda Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Valstybinė kelių transporto inspekcija) Vyriausybės nustatyta tvarka.
3. Licenciją (leidimą) verstis keleivių vežimais vietinio susisiekimo maršrutais ir lengvaisiais automobiliais – taksi išduoda savivaldos institucijos Vyriausybės nustatyta tvarka.

9 straipsnis. Vežimų klasifikacija

1. Vežimai skirstomi į vidaus ir tarptautinius vežimus.
2. Vidaus vežimai – tokie vežimai, kai kelių transporto priemonėmis vežama Lietuvos Respublikos teritorijoje.
3. Tarptautiniai vežimai – tokie vežimai, kai kelių transporto priemonė kerta valstybės sieną.

10 straipsnis. Kelių transporto priemonės ekipažas

1. Kelių transporto priemonės ekipažą sudaro vienas ar keli vairuotojai ir kiti vežėjo paskirti asmenys.

2. Ekipažo narių teises ir pareigas nustato šis kodeksas bei tam tikros keleivių ir krovinių vežimo taisyklės, kurias tvirtina Susisiekimo ministerija.

3. Ekipažo darbą ir poilsį reguliuoja Vyriausybės nutarimu patvirtinti darbo ir poilsio laiko ypatumai kelių transporte bei kiti teisės aktai.

11 straipsnis. Stotys ir stotelės

1. Miestuose ir didesnėse gyvenvietėse keleiviams aptarnauti reguliariais reisais vietinio, tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutais steigiamos autobusų stotys.

2. Autobusų stočių steigimą ir jų priežiūrą atlieka savivaldybės.

3. Autobusų stočių naudojimo ir jų darbo tvarką reguliuoja Autobusų stočių nuostatai, kuriuos tvirtina Susisiekimo ministerija.

4. Keleiviams aptarnauti skirtų stotelių miestuose, gyvenvietėse ir keliuose įrengimą ir priežiūrą reguliuoja Keleivių ir bagažo vežimo taisyklės, kurias tvirtina Susisiekimo ministerija.

12 straipsnis. Tarptautiniai vežimai

Keleivių ir krovinių tarptautinių vežimų kelių transportu tvarką bei sąlygas nustato tarptautinės konvencijos, Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių sutartys bei tam tikros taisyklės, kurias tvirtina Susisiekimo ministerija.

TREČIASIS SKIRSNIS KELIŲ TRANSPORTO KONTROLĖ

13 straipsnis. Kelių transporto kontrolės tarnybos

1. Kelių transporto kontrolė – tai vežėjų veiklos valstybinė priežiūra, kuria siekiama užtikrinti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų kelių transporte laikymąsi.

2. Kelių transporto kontrolę atlieka:

1) Valstybinė kelių transporto inspekcija;

2) savivaldybių kontrolės tarnybos;

3) kitos valstybės institucijos, kurioms įstatymų suteikta kontrolės teisė.

14 straipsnis. Kelių transporto kontrolės tarnybų įgaliojimai

1. Valstybinės kelių transporto inspekcijos transporto veiklos kontrolės įgaliojimus nustato Vyriausybė bei šios inspekcijos nuostatai, kuriuos tvirtina Susisiekimo ministerija.

2. Valstybinės kelių transporto inspekcijos pareigūnai turi teisę sustabdyti krovines ir keleivines kelių transporto priemones, jas pasverti, tikrinti transporto priemonių bei ekipažo, keleivių, bagažo ir krovinių vežimo dokumentus.

3. Savivaldybės kontrolės pareigūnai turi teisę savo ir gretimų rajonų savivaldybės teritorijose tikrinti lengvuosius automobilius – taksi ir keleivines transporto priemones, dirbančias vietinio susisiekimo maršrutuose, bei šių priemonių ekipažo, keleivių ir bagažo vežimo dokumentus.

4. Kitos institucijos, kontroliuojančios kelių transporto veiklą, veikia pagal savo įgaliojimus.

KETVIRTASIS SKIRSNIS ŽYMINIS MOKESTIS IR TARIFAI

15 straipsnis. Žyminis mokestis

Už kelių transporto priemonių registravimą, dokumentų, licencijų (leidimų) verstis keleivių ir krovinių vežimais išdavimą mokamas nustatyto dydžio žyminis mokestis.

16 straipsnis. Tarifai

1. Keleivių vežimo reguliariais reisais tolimojo susisiekimo maršrutais ir su tuo susijusių transporto paslaugų maksimalius tarifus, jų taikymo tvarką nustato Vyriausybė.
2. Keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršrutais ir lengvaisiais automobiliais – taksi maksimalius tarifus nustato savivaldybės.
3. Kiti keleivių bei krovinių vežimo nereguliariais reisais ir su tuo susijusių transporto paslaugų tarifai nustatomi šalių tarpusavio susitarimu.

PENKTASIS SKIRSNIS KELEIVIŲ IR BAGAŽO VEŽIMAS

17 straipsnis. Keleivio ir bagažo sąvokos

1. Keleivis – fizinis asmuo, kuris pagal sutartį arba kitu teisiniu pagrindu naudojasi kelių transporto priemone (važiuoja ir veža bagažą), taip pat kitais vežėjo teikiamais patarnavimais.
2. Bagažas – daiktai, kuriuos keleivis vežasi ar siunčia kelių transporto priemone.
3. Bagažo maksimalų dydį ir svorį nustato Keleivių ir bagažo vežimo taisyklės.

18 straipsnis. Keleivių vežimas

1. Keleiviai vežami kelių transporto priemonėmis – autobusais, troleibusais, lengvaisiais automobiliais – taksi ir kitomis, kurios pritaikytos keleiviams vežti. Keleivių vežimą, išskyrus, kai jie vežami troleibusais, reglamentuoja Keleivių ir bagažo vežimo taisyklės bei Keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais – taksi taisyklės, kurias tvirtina Susisiekimo ministerija. Keleivių vežimą troleibusais reglamentuoja taisyklės, kurias tvirtina savivaldybės.
2. Keleiviai vežami reguliariais, nereguliariais ir specialiais reisais vietinio, tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutais.
3. Reguliarūs reisai – tai reisai, kuriais keleiviai vežami nustatytu dažnumu ir maršrutais, kelionės metu paimant ir išlaipinant keleivius tam tikslui nustatytose stotelėse, laikantis iš anksto nustatytų tvarkaraščių ir tarifų. Reguliarūs reisai organizuojami, jei gatvių ir kelių būklė atitinka reikalavimus, kuriuos nustato Susisiekimo ministerija.
4. Nereguliarūs reisai – tai reisai, kai iš anksto suformuotos keleivių grupės yra vežamos ir gražinamos į išvykimo vietą arba keleivių grupė, susidedanti iš keleivių, kurie išvyko, bus gražinama atgal į išvykimo vietą vėlesniu reisu.
5. Specialūs reisai – tai reisai, kurie numato specialių keleivių grupių vežimą (darbininkų – į darbo vietas ir iš jų, moksleivių – į mokyklą ir iš jų ir pan.).
6. Vietinio susisiekimo maršrutas – tai keleivių vežimas miesto arba rajono savivaldybės teritorijoje, kai aptarnaujamas maršrutas tęsiasi ne daugiau kaip per dviejų gretimų rajonų savivaldybių teritorijas. Vietiniai maršrutai skirstomi į miesto ir priemiestinius maršrutus, kurių ribas nustato savivaldybės.
7. Tolimojo susisiekimo maršrutas – tai keleivių vežimas Lietuvos Respublikos teritorijoje, kai maršrutas tęsiasi daugiau kaip per dviejų rajonų savivaldybių teritorijas.
8. Tarptautinio susisiekimo maršrutas – tai keleivių vežimas, kai transporto priemonė kerta valstybės sieną.
9. Keleiviams vežti reguliariais reisais nustatytu maršrutu išduodamas leidimas. Leidimus keleiviams vežti vietiniais maršrutais išduoda savivaldybės, tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutais – Susisiekimo ministerija arba jos įgaliota institucija. Leidimų išdavimo tvarką ir sąlygas nustato Susisiekimo ministerija.

19 straipsnis. Keleivio vežimo sutartis

Keleivio vežimo sutartyje vežėjas įsipareigoja keleivį nuvežti jo biliete arba tam tikrame užsakyme nurodyta transporto priemone, laiku ir maršrutu į paskirties punktą, o keleivis įsipareigoja už nuvežimą sumokėti nustatytą užmokestį.

20 straipsnis. Keleivio bilietas

1. Keleivio bilietas – keleivio vežimo sutartį patvirtinantis dokumentas. Keleivio vežimo sutartis laikoma galiojančia ir tada, kai nėra keleivio bilieto arba jis yra neteisingai įformintas. Vežant keleivius reguliariais reisais, keleivio bilietas yra būtinas.

2. Bilietų rekvizitus, jų pardavimo ir grąžinimo tvarką nustato Keleivių ir bagažo vežimo taisyklės.

21 straipsnis. Keleivio teisės ir pareigos

1. Keleivis turi teisę:

1) užimti nurodytą biliete vietą;

2) nemokamai vežtis ar siųsti nustatyto svorio ir dydžio bagažą Keleivių ir bagažo vežimo taisyklių nustatyta tvarka;

3) nemokamai vežtis vieną vaiką, jei jis neužima atskiros sėdimosios vietos: vietinio susisiekimo maršrutų autobusais ir troleibusais – iki 7 metų, tolimojo susisiekimo maršrutų autobusais – iki 5 metų;

4) važiuoti to paties vežėjo ar jų susitarimu kitomis transporto priemonėmis su tuo pačiu bilietu į tą patį paskirties punktą, kai biliete nurodyta transporto priemonė dėl kokių nors priežasčių negali važiuoti, ir nemokėti priemokos už pakeistą patogesnę transporto priemonę, tačiau gauti bilieto kainos skirtumą, jeigu transporto priemonė pakeista į mažiau patogią, nei buvo nurodyta keleivio biliete, o, vežėjui nepateikus kitos transporto priemonės, gauti atitinkamą kompensaciją Keleivių ir bagažo vežimo taisyklių nustatyta tvarka;

5) iki išvykimo į reisą nutraukti keleivio ir bagažo vežimo sutartį, grąžinti bilietą ir gauti už jį sumokėtus pinigus ar jų dalį Keleivių ir bagažo vežimo taisyklių nustatyta tvarka.

2. Keleivis privalo:

1) sumokėti už vežimą;

2) saugoti bilietą ir bagažo kvitą iki kelionės pabaigos, pateikti juos ekipažui ar kontroliuojančiam asmeniui pareikalavus;

3) laikytis nustatytos tvarkos.

3. Važiavimo keleiviniu transportu lengvatas ir jų kompensavimo tvarką nustato įstatymai. Lengvatomis naudotis turi teisę asmenys, pateikę šią teisę liudijančius dokumentus.

22 straipsnis. Ekipažo teisės ir pareigos

1. Ekipažas turi teisę:

1) išlaipinti keleivius, atsisakiusius sumokėti už važiavimą;

2) nepriimti arba išlaipinti neblaivius, su nešvariais drabužiais, su draudžiamu vežti bagažu ar kitaip pažeidžiančius Keleivių ir bagažo vežimo taisykles keleivius artimiausioje bet kurio tipo stotelėje;

3) laikinai nutraukti maršrutinių autobusų eismą nepalankiomis kelio bei meteorologinėmis sąlygomis arba stichinių nelaimių metu, apie tai pranešęs eismo tvarkaraštyje nustatytoms stotims ir leidimą maršrutą aptarnauti išdavusiai tarnybai.

2. Ekipažas privalo:

1) užtikrinti saugų keleivių ir bagažo vežimą;

2) kelionės metu turėti ekipažo dokumentus;

3) laikytis veikiančių maršrutų ir eismo tvarkaraščių;

4) nepažeisdamas talpumo normų, paimti kito vežėjo vežtus keleivius, jeigu jo transporto priemonė sugedo kelyje ar dėl kitų priežasčių nebegali pristatyti keleivių į paskirties stotį ar stotelę.

23 straipsnis. Keleivio bagažo vežimo sutartis

1. Keleivio bagažo vežimo sutartyje vežėjas įsipareigoja nuvežti keleivio bagažą į keleivio biliete ar bagažo kvite nurodytą paskirties punktą ir išduoti jį keleiviui, o keleivis įsipareigoja sumokėti sutartyje nustatyto dydžio atlyginimą.

2. Keleivio bagažo vežimo sutartį patvirtinantis dokumentas yra keleivio bilietas arba bagažo kvitas.

24 straipsnis. Keleivio bagažo priėmimas ir išdavimas

1. Keleivio bagažas į transporto priemonę priimamas ir paskirties punkte išduodamas pateikus bagažo kvitą ar keleivio bilietą.

2. Draudžiamų vežti ir saugoti daiktų sąrašą nustato Keleivių ir bagažo vežimo taisyklės.

25 straipsnis. Rasti daiktai

1. Rasti transporto priemonės salone arba stoties teritorijoje daiktai perduodami ekipažui arba autobusų stoties administracijai.

2. Rastų daiktų saugojimo ir realizavimo tvarką nustato Keleivių ir bagažo vežimo taisyklės.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS KROVINIŲ IR PAŠTO VEŽIMAS

26 straipsnis. Krovinių vežimo sąvoka

1. Krovinių (prekių, produkcijos, iškasenų, atliekų, siuntų, konteinerių ir kitų daiktų) vežimas yra jų gabenimas už atlyginimą iš siuntėjo išsiuntimo vietos į gavėjo paskirties vietą transporto priemonėmis.

2. Siuntėjas – fiziniai ir juridiniai asmenys, perduodantys vežti krovinį jo nurodytam gavėjui.

3. Gavėjas – fiziniai ir juridiniai asmenys, turintys teisę gauti krovinį.

4. Krovinio vežimu taip pat laikomas vežėjui priklausančio krovinio gabenimas iš vienos paskirties vietos į kitą jo transporto priemonėmis ir sąskaita.

5. Krovinių vežimo tvarką ir sąlygas reguliuoja Krovinių vežimo taisyklės, kurias tvirtina Susisiekimo ministerija.

27 straipsnis. Krovinio vežimo sutartis

Krovinio vežimo sutartyje vežėjas pagal priimtą užsakymą įsipareigoja priimti krovinį, pateikti transporto priemonę, pagal važtaraštį nuvežti jam patikėtą krovinį į paskirties punktą ir išduoti jį gavėjui, o siuntėjas įsipareigoja pateikti krovinį ir už jo vežimą sumokėti sutartyje nustatytą užmokestį.

28 straipsnis. Užsakymas

1. Užsakymas – siuntėjo pasiūlymas jo pageidaujamos sąlygomis vežėjui pateikti reikalingą transporto priemonę užsakyme nurodytam kroviniui vežti.

2. Užsakymo pateikimo būdą pasirenka siuntėjas.

3. Užsakyme nurodomi šie rekvizitai:

1) krovinio siuntėjo-juridinio asmens pavadinimas arba fizinio asmens vardas ir pavardė; adresas;

2) krovinio gavėjo-juridinio asmens pavadinimas arba fizinio asmens vardas ir pavardė; adresas;

3) krovinio išsiuntimo ir paskirties punkto adresai;

4) krovinio pavadinimas, svoris ar kiekis;

- 5) transporto priemonės pateikimo laikas;
- 6) pakrovimo ir iškrovimo bei vežimo terminai;
- 7) krovinio specialios vežimo sąlygos.
4. Vežėjas gali pareikalauti ir kitų papildomų duomenų, reikalingų kroviniumi vežti.
5. Užsakymas laikomas priimtu, kai vežėjas raštu arba kitomis komunikacijos priemonėmis praneša apie užsakymo priėmimą.

29 straipsnis. Važtaraštis

1. Važtaraštis – krovinio vežimo sutartį patvirtinantis dokumentas. Krovinio vežimo sutartis taip pat laikoma galiojančia, jei važtaraštis surašytas ir neteisingai.
2. Važtaraštyje siuntėjas nurodo:
 - 1) važtaraščio surašymo vietą ir datą;
 - 2) siuntėjo-juridinio asmens pavadinimą arba fizinio asmens vardą ir pavardę; adresą;
 - 3) gavėjo-juridinio asmens pavadinimą arba fizinio asmens vardą ir pavardę; adresą;
 - 4) vežėjo pavadinimą ir adresą;
 - 5) vežėjo pateiktos transporto priemonės markę ir valstybinį numerį;
 - 6) krovinio pavadinimą;
 - 7) krovinio svorį ar kiekį;
 - 8) krovinio pakrovimo vietą ir laiką;
 - 9) krovinio iškrovimo vietą;
 - 10) mokesčių už vežimą ir suteiktas paslaugas;
 - 11) vežant pavojingą krovinį – jo klasę ir nustatytą numerį.
3. Važtaraštyje gali būti įrašyti ir kiti duomenys, susiję su krovinio pristatymo terminu, jo įvertinimu, pakuote ar kitomis vežimo sąlygomis.
4. Važtaraščių apskaitos tvarką nustato Finansų ministerija.

30 straipsnis. Važtaraščio išdavimas

1. Siuntėjas turi kartu su kroviniu įteikti vežėjui siuntėjo pasirašytą važtaraštį.
2. Važtaraštis surašomas 3 egzemplioriais. Pirmąjį egzempliorių gauna siuntėjas, antrąjį – kartu su kroviniu vežėjas išduoda gavėjui, o trečiasis – lieka pas vežėją. Šalims susitarus, gali būti išrašoma ir daugiau važtaraščio egzempliorių.
3. Vežėjas turi teisę pareikalauti surašyti važtaraštį kiekvienai transporto priemonei ar kiekvienai krovinio siuntai. Jei vežamas vienos rūšies krovinys tuo pačiu atstumu iš vieno siuntėjo tam pačiam gavėjui, gali būti surašomas visai vežėjo darbo pamainai vienas važtaraštis, kuris papildomas pakrovimo-iškrovimo aktu.

31 straipsnis. Krovinio priėmimas

1. Vežėjas privalo sutartu laiku pateikti transporto priemonės kroviniui pakrauti, o užsakovas – krovinį.
2. Krovinys priimamas pagal važtaraštyje nurodytą jo svorį ar kiekį. Jei priimant krovinį buvo pastebėti krovinio pakuotės trūkumai ar nėra galimybių patikrinti važtaraštyje nurodytų duomenų, vežėjas apie tai privalo pažymėti važtaraštyje.
3. Jei priimant krovinį jo svoris ar kiekis neatitinka važtaraštyje siuntėjo nurodytų duomenų arba neatitinka nustatytų krovinis vežti reikalavimų, vežėjas gali atsisakyti priimti krovinį arba įrašyti į važtaraštį pastabas.
4. Krovinys laikomas priimtu, kai vežėjas priima krovinį ir pasirašo važtaraštyje.
5. Siuntėjas atsako už įrašomų į važtaraštį duomenų apie krovinį teisingumą. Jei dėl to, kad šie duomenys buvo klaidingi, netikslūs ar ne visi, vežėjas ar tretieji asmenys patyrė nuostolių, siuntėjas turi juos atlyginti.

32 straipsnis. Krovinio pakrovimas ir iškrovimas

1. Jei sutartyje nenurodyta kitaip, krovinį pakrauna siuntėjas, o iškrauna gavėjas. Vežėjas privalo tikrinti, ar pakrauto krovinio išdėstymas ir tvirtinimas atitinka eismo saugumo reikalavimus ir kitas krovinių vežimo sąlygas.

2. Siuntėjui priklausanti įranga, reikalinga kroviniui tvirtinti, kartu su kroviniu išduodama gavėjui arba pagal siuntėjo nurodymą važtaraštyje, vežėjas juos pristato siuntėjui pastarojo sąskaita.

33 straipsnis. Krovinio pakrovimo, vežimo ir iškrovimo terminai

1. Krovinio pakrovimo, vežimo ir iškrovimo terminai nustatomi šalių susitarime.

2. Vežėjas privalo pristatyti krovinį į paskirties punktą sutartyje nustatytu laiku.

3. Jeigu toks terminas nebuvo nustatytas, krovinytis turi būti nuvežtas gavėjui per tam reikalingą ir įprastą tokio pobūdžio vežimuose terminą.

34 straipsnis. Krovinio peradresavimas

Siuntėjas, kol krovinytis vežamas, turi teisę, nekeisdamas paskirties punkto, keisti važtaraštyje nurodytą gavėją. Gavėjo keitimo tvarką nustato Krovinių vežimo taisyklės. Vežėjas atlieka siuntėjo nurodymus tik tuo atveju, kai krovinytis dar neperduotas ankstesniam gavėjui.

35 straipsnis. Krovinio perdavimas gavėjui

1. Atvežęs krovinį į paskirties vietą, vežėjas privalo jį perduoti gavėjui kartu su antruoju važtaraščio egzemplioriumi.

2. Krovinytis laikomas atiduotu nuo gavėjo pasirašymo važtaraštyje momento.

3. Priimdamas krovinį, gavėjas tikrina jo svorį ar kiekį, pakuotę, būklę. Nustatęs krovinio trūkumą ar sužalojimą, gavėjas įrašo apie tai važtaraštyje arba atskirame akte. Jei nustatant krovinio trūkumo ar sužalojimo dydį kyla ginčai, gali būti kviečiamas ekspertas.

4. Gavėjas gali atsisakyti priimti krovinį, kai krovinį sugadinus jo negalima naudoti pagal tikslinę paskirtį.

5. Jeigu gavėjas atsisako priimti krovinį arba kai važtaraštyje nurodyto gavėjo nėra, vežėjas apie tai praneša siuntėjui. Negavęs siuntėjo nurodymo, vežėjas grąžina krovinį siuntėjui arba gali siuntėjo sąskaita priimti krovinį laikinai saugoti.

36 straipsnis. Krovinių ženklėjimas ir pakuotė

1. Kroviniai pagal jų technines sąlygas ir standartus turi būti paruošti, įpakuoti ir paženklinti taip, kad juos vežant nekiltų pavojus ekipažui, tretiesiems asmenims, aplinkai, vežamiems kroviniams ar transporto priemonėms.

2. Kroviniai ženklėjami kelių eismo ir kitų taisyklių nustatyta tvarka.

37 straipsnis. Pavojingų krovinių vežimas

1. Pavojingų krovinių sąrašą ir šių krovinių vežimo tvarką nustato Vyriausybė.

2. Tarptautiniuose vežimuose pavojingi kroviniai vežami pagal 1957 m. Europos sutartį dėl pavojingų krovinių tarptautinių vežimų keliais, pasirašytą Ženevoje.

38 straipsnis. Krovinių vežimas savo sąskaita

1. Vežėjas, gabenantis jam priklausančius krovinius savo transporto priemonėmis ir sąskaita, privalo turėti važtaraštį arba kitą dokumentą, įrodantį, kad veža sau priklausantį krovinį.

2. Jeigu vežamam kroviniui išrašomas važtaraštis, jame turi būti nurodyta:

- 1) važtaraščio surašymo vieta ir data;
- 2) vežėjo pavadinimas ir adresas;
- 3) krovinio pavadinimas;
- 4) krovinio svoris ar kiekis;

- 5) krovinio pakrovimo vieta;
 - 6) krovinio iškrovimo vieta;
 - 7) transporto priemonės markė ir valstybinis numeris;
 - 8) vežėjo parašas ir antspaudas;
 - 9) vežant pavojingą krovinį – jo klasė ir nustatytas numeris.
3. Veždamas krovinius savo sąskaita, vežėjas privalo laikytis darbo ir poilsio režimo, kitų krovinių vežimą reguliuojančių teisės aktų.
4. Siuntėjo ir gavėjo teisės, pareigos ir atsakomybė vežant krovinius savo sąskaita tenka vežėjui.

39 straipsnis. Krovinių tarptautiniai vežimai

1. Krovinių tarptautinių vežimų už atlyginimą santykius reguliuoja 1956 m. Tarptautinio krovinių vežimo keliais sutarties konvencija, pasirašyta Ženevoje.
2. Krovinių tarptautinių vežimų savo sąskaita reguliuoja tarptautiniai susitarimai.

40 straipsnis. Pašto vežimo sutartis

1. Pašto vežimo sutartyje vežėjas įsipareigoja nuvežti pateiktą jam pašto siuntą į paskirties punktą ir išduoti gavėjui, o siuntėjas už pašto vežimą įsipareigoja sumokėti sutartyje nustatytą užmokestį.
2. Pašto siuntų pateikimą vežti, jų vežimo ir išdavimo gavėjui tvarką nustato Ryšių ir informatikos ministerija, suderinusi su Susisiekimo ministerija.

41 straipsnis. Krovinių vežimas pagal ekspedijavimo sutartį

1. Pagal ekspedijavimo sutartį krovinio siuntėjas ar gavėjas gali pavesti ekspeditoriui atlikti veiksmus, susijusius su krovinio siuntimu bei gavimu.
2. Ekspedijavimo veiklą reguliuoja įstatymai.

SEPTINTASIS SKIRSNIS ATSAKOMYBĖ IR DRAUDIMAS

42 straipsnis. Atsakomybė už keleivio sveikatos sužalojimą ar gyvybės atėmimą

1. Vežėjas atsako už žalą, padarytą keleivio sveikatai ar gyvybei, vežimo metu, jeigu nėra įrodymų, kad žala atsirado dėl paties keleivio kaltės.
2. Vežėjas, kaip didesnio pavojaus šaltinio valdytojas, privalo atlyginti keleiviui žalą, padarytą didesnio pavojaus šaltinio, jeigu nėra įrodymų, kad žala atsirado dėl nenugalimos jėgos arba nukentėjusiojo tyčios.
3. Vežėjas atsako už žalą, padarytą keleiviui kelių transporto priemonėje arba įsėdimo ar išlipimo iš jos metu, neatsižvelgiant į tai, ar kelių transporto priemonė atliko vežimą, ar ne.

43 straipsnis. Žalos, padarytos keleivio sveikatai ar gyvybei, atlyginimas

Žala, padaryta keleivio sveikatai ar gyvybei vežimo metu, atlyginama pagal Civilinį kodeksą. Vežėjui susitarus su keleiviu, gali būti nustatyta didesnė atsakomybė, negu nustatyta įstatymų.

44 straipsnis. Atsakomybė už kelių transporto priemonės ekipažo nario sveikatos sužalojimą ar gyvybės atėmimą

1. Vežėjas atsako už žalą, padarytą kelių transporto priemonės ekipažo nario sveikatai ar gyvybei. Žala atlyginama Žmonių saugos darbe ir Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe įstatymų nustatytais dydžiais ir tvarka.

2. Pagal šiuos įstatymus neatlygintą žalos dalį privalo atlyginti kelių transporto priemonės valdytojas pagal Civilinį kodeksą.

45 straipsnis. Atsakomybė už krovinio ir bagažo praradimą, trūkumą ar sužalojimą

1. Vežėjas, priėmęs nustatyta tvarka iš siuntėjo krovinį ar bagažą, atsako nuo jo priėmimo iki išdavimo už žalą, padarytą dėl krovinio ar bagažo praradimo, trūkumo ar sužalojimo, jeigu nėra įrodymų, kad žala atsirado ne dėl jo kaltės.

2. Vežimu laikomas laikas, per kurį krovinyms ar bagažas buvo vežėjo žinioje neatsižvelgiant į tai, ar jis buvo kelių transporto priemonėje, stotyje, saugykloje ar kitoje vietoje.

3. Jeigu vežėjas atliko priimto krovinio ar bagažo pakrovimą, perkrovimą ar perdavimą, tai tuo metu padaryta žala laikoma atsiradusia vežimo metu.

4. Krovinio ar bagažo praradimu laikomas jų nepristatymas nustatytu laiku į paskirties vietą, trūkumu – jo kiekio sumažėjimas, o sužalojimu – jo kokybinių savybių pablogėjimas.

46 straipsnis. Atsakomybės dydžio nustatymas

1. Vežėjas padarytą žalą kroviniui ar bagažui, kurie buvo keleivio ar krovinio siuntėjo pareiškimu įvertinti ir už juos apmokėta, atlygina įvertinto turto suma, jeigu nėra įrodymų, kad ši suma viršija keleiviui ar siuntėjui padarytos žalos tikrąjį dydį.

2. Jeigu krovinyms ar bagažas nebuvo įvertinti ir už juos apmokėta, tai už padarytą žalą vežėjas atsako taip: už jų praradimą ar trūkumą – prarasto ar trūkstamo turto vertė, už sužalojimą – tokia suma, kokia sumažėjo krovinio, bagažo ar pašto siuntos vertė.

3. Už keleivio rankinį bagažą vežėjas atsako tik tada, kai bagažas buvo prarastas ar sužalotas kelių transporto priemonės avarijos metu, jeigu keleivis ar asmuo, turintis teisę į žalos atlyginimą, įrodys apie turėtą ir netektą bagažą ir jo vertę.

4. Jeigu sutartyje nenurodyta kitaip, krovinio vertė nustatoma krovinio priėmimo vietoje ir krovinio ar bagažo priėmimo metu galiojusiomis kainomis prekių biržoje arba pagal atitinkamas rinkos kainas, o jeigu tokių kainų nėra, – pagal to paties asortimento ir kokybės prekių vertę.

5. Kompensacija už prarastą krovinį ar jo trūkumą negali viršyti 1956 m. Ženevos tarptautinio krovinių vežimo sutarties konvencijos nustatytų maksimalių nuostolių atlyginimo ribų.

6. Šalių susitarimu priimant krovinį gali būti nustatyta didesnė jo vertė negu tikroji.

47 straipsnis. Atsakomybė už keleivio, bagažo, krovinio ar pašto siuntos pavėluotą vežimą

1. Vežėjas, pažeidęs keleivio, bagažo ar krovinio vežimo terminus (išskyrus keleivio vežimą miesto maršrutais), privalo atlyginti keleiviui, krovinio ar pašto siuntėjui arba gavėjui turėtus nuostolius, atsiradusius dėl pavėluoto vežimo, jeigu sutartyje nebuvo numatyta atsakomybė netesybomis. Negautos pajamos neatlyginamos.

2. Vežimo terminas laikomas nepraleistu, jeigu vežėjas savo įsipareigojimo negalėjo įvykdyti dėl nenugalimos jėgos, kurios jis negalėjo ir neprivalėjo numatyti ir išvengti.

48 straipsnis. Keleto vežėjų atsakomybė

Kai krovinyms prarastas, jo trūksta arba jis sužalotas dėl dviejų ar daugiau vežėjų, kurie dalyvavo vežime, kaltės, tai žalą krovinio siuntėjui ar gavėjui atlygina vežėjas, su kuriuo buvo sudaryta vežimo sutartis. Vežėjas, atlyginęs žalą, turi teisę reikalauti turėtų nuostolių atlyginimo iš kitų vežėjų.

49 straipsnis. Atsakomybė už žalą, padarytą susidūrus kelių transporto priemonėms

1. Žalą, padarytą keleiviui, bagažui, kroviniui ar pašto siuntai susidūrus kelių transporto priemonėms, atlygina transporto priemonės, dėl kurios kaltės įvyko susidūrimas, valdytojas.

2. Jeigu žala padaryta susidūrus kelioms kelių transporto priemonėms, dėl ko kalti keli transporto priemonių valdytojai, tai nukentėjusiesiems padarytą žalą jie atlygina solidariai. Atlygintinos žalos dydis nustatomas atsižvelgiant į padarytų pažeidimų pobūdį.

50 straipsnis. Atsakomybė už žalą, padarytą tretiesiems asmenims

Žalą, padarytą kelių transporto priemonėmis tretiesiems asmenims ar jų turtui, atlygina kaltas dėl žalos padarymo vežėjas. Žalos dydį ir jos atlyginimo tvarką reguliuoja Civilinis kodeksas.

51 straipsnis. Atleidimas nuo atsakomybės ar jos dydžio sumažinimas

1. Vežėjas neatsako už žalą dėl bagažo, krovinio ar pašto siuntos praradimo, trūkumo ar sužalojimo, jeigu nėra įrodymų, kad imtasi visų reikiamų priemonių žalai išvengti arba kad jis negalėjo tokių priemonių panaudoti. Jei vežėjas įrodys, kad krovinio siuntėjo ar gavėjo veiksmai buvo šios žalos atsiradimo priežastimi ar turėjo įtakos žalai atsirasti arba jai padidėti, tai, atsižvelgiant į to asmens kaltės laipsnį, žalos atlyginimo dydis gali būti sumažintas arba vežėjas gali būti atleistas nuo atsakomybės.

2. Vežėjas neatsako už krovinio praradimą, trūkumą arba sužalojimą, jeigu siuntėjas (gavėjas) neįrodo jo kaltės, kai:

1) krovinyje atvežtas techniškai tvarkinga kelių transporto priemone su nepažeistomis siuntėjo plombomis, o vienetinis krovinyje – su tvarkingomis krovinio siuntėjo arba gamintojo apsauginėmis žymomis, banderolinėmis plombomis;

2) krovinio trūksta arba jis sužalotas dėl natūralių priežasčių, susijusių su krovinio vežimu transporto priemonėmis (nudžiūvimo, korozijos, nubyrimo ir pan.);

3) krovinyje buvo lydimas siuntėjo ar gavėjo atstovo;

4) krovinio trūkumas neviršijo natūralaus sumažėjimo normų ar leistinų paklaidos matavimo priemonėmis ribų, taikomų vežant kelių transporto priemonėmis.

52 straipsnis. Susitarimo dėl atleidimo nuo atsakomybės už padarytą žalą negaliojimas

Vežėjo susitarimai su keleiviu, krovinio ar bagažo siuntėju arba gavėju dėl vežėjo atleidimo nuo atsakomybės už padarytą žalą ar jos dydžio sumažinimo negalioja. Tokio susitarimo negaliojimas nepanaikina vežimo sutarties.

53 straipsnis. Atsakomybė už kelių transporto priemonės prastovą

Už kelių transporto priemonės prastovą dėl pavėluoto pakrovimo ar iškrovimo, ar dėl dokumentų, susijusių su vežimu, neįforminimo ar nepateikimo nustatytu laiku ir kitus pažeidimus, dėl ko įvyko prastova, šalys gali nustatyti netesybas. Netesybų nustatymas turi būti įformintas raštu.

54 straipsnis. Atsakomybė už vežėjui padarytą žalą

Keleiviai, krovinio siuntėjai ir gavėjai atlygina vežėjui padarytą žalą pagal Civilinį kodeksą.

55 straipsnis. Atsakomybė už kelių transporto galiojančių taisyklių pažeidimą

Keleivių, bagažo ir krovinio vežimo saugumo ir kitų taisyklių kelių transporto pažeidimas užtraukia atsakomybę pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

56 straipsnis. Pretenzijų ir ieškinių dėl žalos atlyginimo pareiškimo tvarka

1. Ieškiniai dėl reikalavimų, kylančių iš vežimo sutarties, pareiškiami teismui. Ieškovas gali iki ieškinio pareiškimo pareikšti vežėjui pretenziją. Vežėjas praneša apie pretenzijos patenkinimą arba atsisakymą ją patenkinti ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jos gavimo dienos. Jei per tą laiką atsakymas į pretenziją negautas, laikoma, kad vežėjas jos nepatenkino.

2. Ieškiniui, kylančiam dėl vežimo sutarties, pareikšti nustatomas dvejų metų ieškininės senaties terminas. Pretenzijos pareiškimas ieškininės senaties terminą pratęsia vienam mėnesiui.

57 straipsnis. Privalomasis draudimas

1. Vežėjas, atliekantis vežimus kelių transportu Lietuvos Respublikos teritorijoje, apdraudžia:

1) keleivį nuo nelaimingų atsitikimų vežimo metu;
2) civilinę atsakomybę už nuostolius, kurie gali būti padaryti tretiesiems asmenims ar jų turtui.

2. Vežėjas, atliekantis tarptautinius vežimus, apdraudžia savo civilinę atsakomybę už nuostolius, kurie vežimo metu gali būti padaryti keleiviui, bagažui ar kroviniui, taip pat tretiesiems asmenims, remdamasis tarptautinėmis sutartimis.

58 straipsnis. Savanoriškasis draudimas

Bagażas ir kroviniai, vežami kelių transporto priemonėmis, gali būti draudžiami savanoriškuoju draudimu.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS